

KONFERENCE REVITALIZACE, ZACHOVÁNÍ A UTVÁŘENÍ KULTURNÍ IDENTITY NATIVNÍCH AMERICKÝCH INDIÁNŮ

Dne 9. října 2013 proběhla na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze konference *Revitalizace, zachování a utváření kulturní identity nativních amerických indiánů*, pořádaná Ústavem etnologie. Zároveň byla spojena s návštěvou selišského umělce Shauna Petersona v České republice. Náklady na jeho pobyt a realizaci konference pokrývala z velké části Americká ambasáda a dále FF UK.

Samotný název konference a výzva k účasti umožnila zapojení přednášejících z mnoha oborů, ale vypovídala také o zjednodušujícím pohledu na současnou problematiku týkající se indiánů. Narušení stereotypního pojetí dichotomie „tradiční–cizí“ se podařilo samotnému Shaunovi Petersonovi, který na konferenci vystoupil s příspěvkem týkajícím se využití nových médií v umění amerického Severozápadu.

Příspěvky odrážely různé úhly pojetí i regionálního zaměření – vedle témat akcentujících severoamerické indiány (tetování v kultuře Severozápadního pobřeží – Martin Rychlík, imersní vzdělávání v oblasti Planin – Otokar Homola, umění oblasti Severozápadního pobřeží – Barbora Půtová, Kristýna Řeháčková, lakros – Lívia Šavelková) bylo také zastoupeno Mexiko (identita mexických indiánů – Radoslav Hlůšek, identita a aztécký tanec – Michelle Leisky). Další blok představovala historicky pojatá témata

(indiáni očima renesanční Evropy – Marie Taltynová, indiáni v evropské imaginační – Martin Soukup) a příspěvky spjaté s muzejními sbírkami, zejména Náprstkova muzea (moderní umění prvních národů a jeho perspektivy – Kateřina Klápšťová, tradiční umění – transformace symbolů a jejich významů – Klára Perlíková). Pomyslným regionálním propojením bylo velmi zajímavé vystoupení Jany Jetmarové o pan-indianismu v současné andské neofolkové hudbě. Multimediální vstupy tohoto příspěvku prezentovaly používání prvků hudby, odívání a spirituality severoamerických indiánů hudebními soubory indiánů z andské oblasti.

Setkání bylo podnětné zejména v tom, že se po velmi dlouhé době sešli lidé z České republiky a ze Slovenska, kteří se původními obyvateli Ameriky odborně zabývají. Poslední takovou příležitostí – ovšem pouze v severoamerikanistickém kontextu – byla mezinárodní konference American Indian Workshop s názvem Transformation, Translation, Transgression: Native American Culture in Contact and Context, která proběhla v Praze v roce 2010 pod záštitou Ústavu anglofonních literatur a kultur FF UK a Náprstkova muzea asijských, afrických a amerických kultur.

Na konferenci zaměřené na revitalizaci a utváření identity indiánů byla převážně zastoupena pracoviště, která se o původní obyvatele Ameriky dlouhodoběji zajímají, a to Ústav etnologie FF UK, Středisko ibero-amerikanistických studií FF UK, Katedra sociálních věd FF UPa, Náprstkovo muzeum a Katedra etnologie a mimoevropských študií FF UCM v Trnavě.

Konference byla zakončena slavnostní vernisáží obrazů Shauna Petersona pod názvem *Emerging from a Shadow* v prostorách chodeb ve 3. patře budovy FF UK v Celetné 20, známých jako Galerie pod schody. V následujících dnech mladý umělec předvedl svou tvůrčí činnost formou workshopu v Náprstkově muzeu. Plánovaným výstupem z konference je monografie, která by měla vyjít ke konci roku 2014.

Livia Šavelková (KSV FF, Univerzita Pardubice)

KONFERENCE „PRAHA JAKO MÍSTO SOUŽITÍ NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN“, PRAHA 26. 11. 2013

Mezinárodní konference věnovaná národnostním menšinám se uskutečnila v Praze v rámci 13. setkání národnostních menšin pořádaného Magistrátem hlavního města Prahy a Domem národnostních menšin v Praze. Spolupořadatelem konference byl také Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., v Praze a tato účast akademického pracoviště byla velmi kladně hodnocena. Byla to konference, jíž se účastnili zástupci vládních institucí, Parlamentu ČR, Magistrátu hlavního města Prahy, velvyslanectví, akademických pracovišť, národnostních menšin atd. v počtu kolem 200 osob, což svědčí o velkém zájmu věnovaném této problematice.

Konferenci zahájil a úspěšně moderoval PhDr. Andrej Sulitka, CSc. (EÚ AV ČR, Praha, dřívější ředitel sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny). V rámci slavnostního zahájení konference vystoupili Ing. Václav Novotný, náměstek

primátora hl. m. Prahy, Mgr. Albert Kubišta, zastupitel hl. města Prahy, předseda Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin a integrace cizinců, Karel Schwarzenberg, poslanec Parlamentu ČR, a jako host velvyslanec Slovenské republiky v ČR Peter Weiss, kteří pozitivně hodnotili pozornost, jež je národnostním menšinám věnována.

S výrazně informativním referátem vystoupil RNDr. Milan Pospíšil z Úřadu vlády ČR, který seznámil přítomné s aktuálním stavem práce Rady vlády pro národnostní menšiny. Pro některé přítomné bylo překvapením, že k dosavadním 12 národnostním menšinám, které získaly tento statut, přibýly v březnu 2013 další dvě – a to národnostní menšina občanů ČR běloruské národnosti a národnostní menšina občanů ČR vietnamské národnosti. Poukázal na proceduru získávání statusu národnostní menšiny a na některé problémy.

V této souvislosti může vzniknout otázka, jaké jsou zákonné limity k podání žádosti o statut národnostní menšiny, který občany jiné než české národnosti zrovnoprávňuje s českými občany (právo používat mateřský jazyk v ČR, právo na vzdělání v mateřském jazyce v ČR, finanční podporu na fungování jejich organizací, vydávání tisku v jejich mateřském jazyce atd.). Odpověď není jednoduchá. Zákon o právech příslušníků národnostních menšin č. 273/2001 Sb., tzv. menšinový zákon, nestanoví přesnější časové limity, např. jak dlouho se národnostní menšina vyskytuje na území ČR a tedy jak dlouho se podílí na kulturním, společenském a hospodářském vývoji republiky (uvádí pouze „tradičně a dlouhodobě žijí na území České republiky“) a nestanoví ani počet jinonárodních příslušníků – občanů ČR, kteří

organizování ve svém občanském sdružení mohou žádat o statut (v zákoně se uvádí jen „tvoří početní menšinu obyvatelstva“).

V prvním bloku konference, nazvaném „Národnostní menšiny“, vystoupil Zdeněk Uherek (EÚ AV ČR, Praha) s inspirativním referátem k problematice současného postavení národnostní menšiny v kontextu evropských vývojových trendů. Stanislav Brouček (z téhož ústavu), který se dlouhodobě zabývá vietnamskou problematikou, vystoupil s často u nás diskutovaným tématem integrace vietnamské menšiny v ČR a osvětlil některé problémy, jež vystávají v jejím procesu.

V druhém bloku, monotematicky zaměřeném na národnostní menšiny v ČR, byla prezentována činnost jednotlivých národnostních organizací, které vesměs mají své hlavní sídlo v Praze. Nejdříve vystoupil ředitel Domu národnostních menšin, o. p. s., v Praze Jakub Štědroň, který seznámil přítomné s činností této instituce, která vznikla díky spolupráci Vlády ČR a Magistrátu hl. m. Prahy a která poskytuje zázemí pro řadu činností národnostních organizací. Za ruskou národnostní menšinu vystoupil Igor Zolotarev, za ukrajinskou Olga Mandová, za slovenskou Helena Nosková, za německou Irena Nováková, za rusínskou Agáta Pilátová, za vietnamskou Cong Tu Pham a za běloruskou George Stankevič. Vystoupení referujících ukázala na bohaté aktivity těchto menšin, pořádané nejenom pro své členy, ale i pro širší veřejnost, která se zajímá o jejich specifickou kulturu.

Třetí blok, nazvaný „Menšiny a krajane“, byl tematicky různorodější. Veronika Beranská (EÚ AV ČR, Praha) se zaměřila na krajanskou problematiku z aspektu lidové léčby a zdraví krajanů. Jana Pospíšilová a Michal Pavlásek (z téhož ústavu,

pracoviště v Brně) poskytli sestřih filmového dokumentu o Čěších v Srbsku a komentář k němu, který přiblížil problematiku národnostní sebeidentifikace v národnostně smíšeném společenském prostředí. O budování muzea kultury Čechů na Slovensku v rámci Slovenského národního muzea v Martině pojednala Hana Zelinová. Miroslav Jelínek se zaměřil na aktivity Čechů v Polsku sdružených v rámci České církve evangelické a prezentoval i část fotografické dokumentace. Jako host vystoupila ředitelka etnografického ústavu Srbské akademie věd v Bělehradě Radana Radojčić, která seznámila přítomné s problematikou národnostních menšin v Srbsku a Černé Hoře, které jsou předmětem zájmu tohoto pracoviště.

Po každém z uvedených bloků byl prostor pro diskusi a po skončení konference se uskutečnil v rezidenci primátora na Mariánském náměstí (v objektu Městské knihovny) společenský večer v rámci 13. setkání národnostních menšin.

Organizace a obsahová náplň konference měla velmi dobrou úroveň. Její průběh i neformální setkání svědčily o výrazném zájmu o problematiku národnostních menšin i o tom, že se jedná o aktuální a nosné téma, které při studiu soužití různých skupin obyvatelstva v ČR má důležité místo.

Nada Valášková (EÚ AV ČR, v. v. i.)

KONFERENCE LIDÉ NA OKRAJI.
BRNO 11.–13. DUBNA 2014

V rámci každoročních Česko-německých symposií „Dialog uprostřed Evropy“, která organizuje Společnost Bernarda Bolza-